

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ УГІДЬ В РИНКОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

Підвищення ефективності використання земельних ресурсів є необхідною потребою забезпечення виробництва конкурентоспроможної продукції, якісного харчування нашого населення та збільшення обсягу реалізації продукції на експорт.

Вирішення цих важливих економічно-соціальних завдань зобов'язує землекористувачів та владні структури спрямовувати свої зусилля і кошти на поліпшення виробничих і економічних відносин, застосування інноваційних, ресурсощадних технологій виробництва і на цій основі підвищення фінансових результатів в усіх формах господарювання. Тому ефективне використання земельних ресурсів в усіх регіонах України є надзвичайно актуальною проблемою.

В сільськогосподарських підприємствах Тернопільської області виявлена чітка тенденція до суттєвого зменшення виробництва всієї валової продукції, особливо тваринництва.

Встановлено, що ефективніше використовуються земельні ресурси у великих сільськогосподарських підприємствах, які спроможні запроваджувати інноваційні й ресурсощадні технології, наукову організацію праці тощо.

Економічну ефективність використання земельних ресурсів проводять за системою натуральних і вартісних показників.

До натуральних – відносять: урожайність сільськогосподарських культур; обсяг виробництва окремих видів продукції на 100 га (1 га) відповідних земельних угідь.

До вартісних показників відносять: обсяг виробництва валової продукції у порівняльних цінах; суму чистого доходу і прибутку на 100 га відповідних земельних угідь; коефіцієнт землевіддачі.

Головними показниками економічної ефективності використання земельних ресурсів у підприємствах, районах, областях, країні є – чистий дохід і прибуток на 100 га (1 га) сільськогосподарських угідь.

Формування усіх показників ефективності використання земельних ресурсів відбувається під впливом внутрішніх і зовнішніх факторів.

До внутрішніх чинників впливу на ефективність виробництва відносять: підвищення урожайності всіх сільськогосподарських культур, збільшення обсягів продажу продукції, зменшення собівартості одиниці продукції та ряд інших. Зовнішніми – є: природно-кліматичні умови, ціноутворення, державна підтримка й сприяння виробникам, кредитування та ін.

Важливим фактором економічної ефективності, як показали дослідження, є інтенсифікація виробництва, тобто збільшення рівня виробничих витрат на 1 га відповідних угідь. Збільшення витрат з розрахунку на 1 га сільгоспугідь сприяє зміцненню матеріально-технічної бази підприємства, розвитку інноваційних, ресурсощадних технологій і на цій основі поліпшення фінансових результатів.

Групування підприємств Тернопільської області (2014 р.) за рівнем інтенсифікації показало, що порівняно найкращих економічних та фінансових результатів домоглися агропідприємства Шумського району, в яких витрати на 1 га сільгоспугідь становили в середньому 18,5 тис. грн або у 2,2 раза більше від аналогічного середньообласного показника. Там маса прибутку в середньому по підприємствах становила: на 100 га сільгоспугідь 738,9 тис. грн, що у 5,5 раза більше від аналогічного обласного показника; на одного працівника – 336,3 тис. грн або у 5,8 раза більше, ніж в середньому по Тернопільській області. Рівень рентабельності ведення галузей сільського господарства досягнув 40 %.

Поряд зі збільшенням рівня витрат на виробництво і збут продукції, дуже важливо їх

раціонально використовувати за першочерговими напрямками аграрного розвитку.

Таким чином, підвищення економічної ефективності функціонування аграрних підприємств тісно пов'язано з ефективним використанням земельних ресурсів та формується під впливом комплексу факторів внутрішнього і зовнішнього середовища.

Література

1. Амбросов В. Забезпечення державної підтримки сільськогосподарського виробництва в умовах членства України у СОТ / В.Я. Амбросов, В.М. Онегіна // Економіка АПК.-2009.-№ 2.-с.15-22.

2. Брошак І.С. Моніторинг ґрунтів, шляхи покращення родючості та екологічної безпеки земель Тернопільської області: Монографія / І.С. Брошак, Р.Б. Гевко, С.С. Никеруй та ін. Тернопіль: Видавн. – поліграф. Центр «Економічна думка», 2013.-160с.

3. Витрати та ефективність виробництва продукції в сільськогосподарських підприємствах (моніторинг) / Шпичак О.М., Воскобойнік Ю.П., Шпикуляк О.Г. та ін.; За ред. Ю.П. Воскобійника.- К.: ННЦ ІАЕ, 2013.-440с.

4. Основні економічні показники виробництва продукції сільського господарства в сільськогосподарських підприємствах за 2010 – 2014 роки. Статистичний бюлетень. Тернопіль – 2010-2014 рр.

5. Пархомиць М.К. Організаційно-економічний механізм забезпечення дохідності сільськогосподарських підприємств: теорія, методика, практика: Монографія / М.К. Пархомиць, В.В. Гудак. – Тернопіль: ТНЕУ, 2014.- 256с.

6. Пархомиць М.К. Аналіз дохідності основних галузей аграрних підприємств та напрямки її підвищення у західних областях України / М.К.Пархомиць, Л.М. Уніят // Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені короля Данила Галицького, 2015.- Вип. 11.- с.246 – 258.

7. Фінанси агропромислового виробництва. Навчальний посібник / За ред. Пархомця М.К. – Тернопіль: ТНЕУ, 2015.-404с.

8. Сільське господарство Тернопільської області за 2010-2014 роки: Статистичний збірник.- Тернопіль, 2010-2015.

9. Яців І.Б. Конкурентоспроможність сільськогосподарських підприємств: монографія / І.Б. Яців.- Львів: Український бестселер, 2013.-427 с.

Юрій Пашинський

Тернопільський національний економічний університет

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ РЕСУРСОЗБЕРЕЖЕННЯМ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Потреба розвитку забезпечення високого рівня ресурсоефективності є основним напрямком стабілізації та розвитку діяльності та конкурентоспроможності підприємства. При цьому ключовими елементами підвищення ефективності діяльності виступають заходи, спрямовані на пошук і мобілізацію незадіяних ресурсів виробництва.

Значну роль у цьому відіграє рівень організації системи управління ресурсозберігаючими процесами на підприємстві. Як правило, для більшості вітчизняних підприємств функції ресурсозбереження для підрозділів чітко не окреслені, що призводить до несистематичної роботи з ресурсозбереження, знижуючи ефективність цієї діяльності. Проте сьогодні з огляду на можливості підвищення конкурентоспроможності за рахунок зниження ресурсомісткості продукції потреба у проведенні комплексної, систематичної роботи з ресурсозбереження у суб'єкта господарювання є достатньо гострою, і першочерговим завданням залишається оптимальна організація цієї роботи.

Функціонування системи управління ресурсозберігаючою діяльністю на підприємстві здійснюється на базі документування внутрішнього користування, завдяки чому